

HØRINGSSVAR TIL AARHUS KOMMUNES SOCIALE BÆREDYGTIGHEDSPLAN

Indledning – om planens overordnede kontekst og indhold

Planudkastet forekommer i højere grad at være en plan for økonomisk bæredygtighed end en plan for social bæredygtighed.

Eller mere præcist: en plan for at undgå, at den eksisterende mangel-tilstand i Aarhus Kommunes sociale indsatser bliver endnu værre.

Det fremgår af den økonomiske prognose i planens afsluttende afsnit, at der også i de kommende år vil være en stigende økonomisk ubalance – ubalance mellem brugernes legitime behov og bevillingernes størrelse -, primært som følge af en demografisk mervækst, der er større end budgetmodellen tager højde for, og en årligt tilbagevendende sparerunde under navn af fællesbidrag. Medvirkende – men uomtalt – er Aarhus Kommunes Økonomiske Politik, der skærper ubalancen gennem et "effektiviseringskrav" på 1% pr år. Disse mekanismer har været i kraft i en lang årrække, hvorfor niveauet for ydelserne på brugerniveau er blevet stadig ringere. Der er derfor stærkt påkrævet, at der udarbejdes et forslag til en ny budgetmodel, der tager højde for den reelle tilvækst på området. Det vil ligeledes være en god idé at få afskaffet fællesbidrag og effektiviseringskrav, som reelt betyder, at Social- og Beskæftigelsesafdelingen skal betale en stor del af budgetmodellen selv – eller med andre ord: at medarbejderne blot skal løbe stadig stærkere -, og dermed er man jo lige vidt.

Udkastet til Den Sociale Bæredygtighedsplan gælder for perioden frem til 2030. Den økonomiske prognose omfatter kun perioden frem til 2024. Det ville være relevant, hvis prognosen blev videreført frem til 2030, så det blev muligt at se den økonomiske ubalance i hele den periode, som planen dækker. Det vil kunne belyse realismen eller manglen på realisme i planen.

Udkastet beskæftiger sig ikke med årsager eller medvirkende faktorer bag de problemområder, som de 5 spor behandler. Særligt bemærkes, at fattigdom lades uomtalt i alle 5 spor.

Udkastet beskæftiger sig (næsten) ikke med de indsatser, som allerede vedrører de 5 spor – ejheller med eventuelle mangler i indsatserne. Herunder f.eks. manglende samarbejde mellem kommunale instanser.

Planudkastet opererer med, at mere vægt på forebyggelse, tidlig indsats og hjælp til større selvhjulpethed vil kunne reducere kommunens udgifter. Det er sikkert rigtigt i et vist omfang. Det lades stort set uomtalt, at en del af de nævnte indsatser på kortere sigt vil medføre merudgifter, idet der ikke vil være en øjeblikkelig effekt, der

kan reducere udgifterne til de indsatser, der allerede er iværksat. Der er også mange borgere med fysisk og psykisk handicap, for hvem sådanne indsatser ikke vil være nyttige, men snarere vil føre til øget stress.

Handicappolitikens KOMPENSATIONSPRINCIP lades uomtalt.

I den udstrækning der kan gennemføres tiltag, der reducerer udgifterne uden at medføre forringelser for borgerne, må man også spørge, om det ikke var bedre at bruge disse midler på at genoprette nogle af de forringelser, der allerede er sket de seneste år, fremfor at anvende dem på at undgå nye forringelser. F.eks. burde det være klart – men uomtalt i planudkastet – , at der på bostederne er et voldsomt behov for mere og bedre uddannet personale. Dette kan ikke bare klares ved at et i forvejen overbebyrdet personale skal forsøge at gøre beboerne mere selvhjulpne. Det anføres i planudkastet, at udgifter vil kunne reduceres, hvis Århus i større omfang anvender egne tilbud frem for tilbud, der drives af andre kommuner eller regionen. Da alle kommuner og regionen er forpligtet til at udregne deres takster på samme måde, vil en lavere udgift derfor også i de fleste tilfælde være udtryk for et lavere serviceniveau, ikke mindst dårligere bemanning.

Tema 1 Bedre hverdag for børn med særlige behov

Her ses ingen omtale af, at en omstrukturering af indsatser tager megen energi og opmærksomhed fra det område, der har brug for opgradering. (Det gælder også de næste 4 temaer.) I en plan bør indgå, hvilke ressourcer der må tilføres i opstartfasen. Enkelte steder omtales investerings-tankegangen, men uden angivelse af størrelsesorden (undtagen hvor ekstern finansiering er inde).

Der ses ingen omtale af forældrene som vigtigste ressource – og altså: bedre hverdag for forældre med børn med særlige behov!

Spørgsmålet behandles ikke: hvordan skabes tryghed for forældre i stedet for frygt for anbringelse?

1.1 Læring og livsmestring: her nævnes ikke skolernes længe eksisterende pligt til at intervenere ved f.eks. skolevægring, og tilstrækkeligheden eller den manglende tilstrækkelighed i den hidtidige indsats.

1.3 Her imod omtales ikke forældrene som vigtigste ressource – og altså: bedre hverdag for forældre med børn med særlige behov! Derimod "Tydelige forventninger og krav til forældre".

I afsnittet om "sunde børn" er manglen på omtale af fattigdom som del-årsag til usund levevis påfaldende.

Det er ikke umiddelbart klart, hvornår temaet (kun) omhandler anbragte børn? Eller dem der står lige foran anbringelse? Eller ...

1.4 Afsnittet om Kompensation for Tabt Arbejdsfortjeneste er meget kortfattet. Heller ikke her er fokus på bedre hverdag for forældre med børn med særlige behov!

Erfaringerne fra Dialoggruppen's samarbejde med kommunen er, at kommunens bestræbelser på begrænsning af dækning er en væsentlig belastning for familierne. Snarere end begrænsning bør man starte tidligt og mindre utilstrækkeligt.

Om Tættere På Familien: ordningen er god. Har den medført, at øvrige sagsbehandlere har flere sager?

Det bør undersøges, om de fagpersoner – fra sundhedsplejersker over pædagoger og

lærere og psykologer og socialrådgivere - , der inddrages i indsatserne, i tilstrækkeligt omfang kender de konkrete børn og familier og hinanden – og om bedre indsats kan opnås ved sådant kendskab.

Tema 2 Flere unge i job og uddannelse

Det fremgår ikke, at man overvejer samarbejde med forældre, særligt fremgår det ikke, om der er noget at vinde ved sikring af overgang mellem barn og voksen for børn med handicap (17½ års opsamling og støtte).

Afsnit 2.1 beskæftiger sig ikke med de unges forsørgelsesgrundlag. I SU systemet forudsætter man erhvervsindtægt ved siden af SU – men unge med særlige behov har oftest mere end rigeligt at gøre med selve uddannelsesaktiviteten. Tværtom skriver man i "forandringsmodel" s. 28: "De unge skal "vendes i døren", så omkostninger til forsørgelse, indsats og drift/personale undgås". Når der er tale om unge med særlige behov er det en kontraproduktiv tilgang! De har ofte brug for lidt længere og lidt mere tilpassede forløb.

Derimod er afsnit 2.2 og 2.3 meget mere støtte-relevant. Dog: heller ikke her omtales forsørgelsesniveau.

Tema 3 Bedre hverdag for aarhusianere med psykisk sygdom

Afsnittet er generelt uforpligtende forslag/ønsketænkning - se opsamling på side 48: "undersøge muligheder for tryghedsopkald", "Fokus på den videre udbygning og kommunikation..." Det virker ukonkret og langsigtet.

Økonomiske konsekvenser (stadig skema side 48):

"Det kan forventes, at der over tid vil være besparelser på mere indgribende indsatser som bostøtte, botilbud mv."

NEJ - der er over en lang årrække sparet mere og mere på disse områder, og bostøtte er ikke en specielt indgribende indsats, sammenlignet med fx. indlæggelse. Der bør opnormeres massivt på bostøtte og lokalpsykiatri/socialpsykiatri.

Der bør være håndholdt socialfaglig indsats ved hver eneste udskrivelse. Kommunen skal tage et medansvar for konsekvensen af regionernes manglende kapacitet i psykiatrien, og de tidlige udskrivelser i tiltagende omfang.

Kommune og region skal sikre, at de lovpligtige behandlingsplaner udfyldes ved udskrivning, og at forpligte sig på, at der følges konkret op på dem.

Side 49, om sammenhæng i indsatserne - her lægges der fx op til, at patienten efter udskrivelse fra sygehus kan have behov for ophold i et socialpsykiatrisk akuttilbud.

side 51: "Der skal beregnes på udgifterne til et eventuelt akuttilbud eller specialteam til bostøtten" - GODT - bortset fra "eventuelt". Selvfølgelig skal der prioriteres midler til socialpsykiatrien - opnormering af bostøtte er enkelt, og det haster!

Side 52-53, indsatser ifht at få psykiatribrugere i job og uddannelse - her er bostøtte og mentor-ordning også en kendt, virkningsfuld indsats, som kan iværksættes umiddelbart - blot der afsættes midler til det.

Tema 4 forebyggelse af hjemløshed, flere hjemløse i egen bolig:

Her undrer det, at der

ingen omtale er, af fattigdom som del-årsag til hjemløshed og til fastholdelse i

hjemløshed (mangel på betalbare boliger i Århus
ingen omtale af masterplan og "fælles ansvar" fra 2019 eller resultater over 5/4 år.
Ingen omtale af "investeringsprojektet" 23 mio.kr., omtalt i JPÅ 2021.01.26 "Temaet
vil bygge videre på initiativer og handlekraft, der allerede er igangsat, for at Aarhus
kan få flere hjemløse i egen bolig. Afsættet for det videre arbejde beskrives i tre spor:
1) Forebyggelse 2) Bolig - og støtteløsninger 3) Uddannelse og job" men ingen samlet
omtale af dem.

ingen omtale af hidtidig succes eller manglende succes af "housing first"-indsatser og
hidtidige hjemløseplaner.

4.2 Bolig- og støtteløsninger, flere hjemløse i egen bolig ingen omtale af hvor mange
boliger og hvornår – derfor ingen mulighed for at vurdere bæredygtigheden i planen.
Kun lidt om en særlig gruppe 30-35 unge med særlige behov – men ikke noget om
tidsplan for indsats.

4.3 Uddannelse og job til byens udsatte og hjemløse ... her er teksten under
"Ressourcer/ Investering" og "Indsats/Aktiviteter" lidet konkret indholds- og
tidsmæssigt.

Tema 5 Bedre hverdag for voksne med handicap

Her ses ingen omtale af den aktuelle situation på en stor del af kommunens bosteder,
særligt præget af mangel på personale – særligt på uddannet personale – i
vagtplanerne.

Der ses ingen omtale af aktuelle problemer (omtalt i Tilsynets rapporter og afgørelse
fra patientklagesystemet).

Igennem de senere år er der bygget flere bosteder – men personaledekningen er
stærkt reduceret, så for mange borgere gælder det at "my home is my prison".
På den baggrund forekommer det helt uvirkeligt, at boligtemaet i høj grad består af
omtale af teknikker til at nedbringe personaledekningen på bosteder via mestring og
læring. Hvorimod Kompensationsprincippet også her er uomtalt.

Etablering af Idræts- og sundhedstilbud er antagelig en god idé. Især hvis
personaledekningen i bostederne tillader, at borgerne kan bruge tilbuddet. Omfanget
af personalestøtte til deltagelse i foreningsidræt ses ikke omtalt.

God arbejdslyst!

Mvh. Socialpolitisk Forening, Jylland.

Bestyrelsesmedlemmer: Jette Gram Sørensen, Helge Ratzner, Poul Krogsgaard,
Viggo Jonassen og Gro Nielsen.

socialpolitiskforeningjylland@gmail.com